

PÁZMÁNY

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar

Doktori és Habilitációs Iroda

Intézményi azonosító: FI79633
1088 Budapest, Mikszáth tér 1.

Irodalomtudományi Doktori Iskolai kurzus meghirdetése

Előadó: Dobos István	Szemeszter: 2022/2023. II.
Tanegység neve: A szöveginterpretáció problémái IV.	IDI képzés P:10:15-11:45(BTK D 207)
Tanegység kódja: BI-DK-068	Előadás – <u>szeminárium</u> (aláhúzandó)

Tematika (kollokvium esetén tételjegyzék)

1. Szerző- szöveg- olvasó - Roland Barthes
2. A megértés mint a lét eseménye- Gadamer
3. Szöveg – interpretáció - hermeneutika
4. Recepcióesztétika és irodalomtörténet - Jauss
5. Írás, emlékezet - Jacques Derrida
6. Hermeneutika és dekonstrukció vitája (Gadamer-Derrida)
7. Olvasás, retorika – Paul de Man
8. Az irodalomtudomány kultúraelméleti orientációja
9. Az újhistorizmus
10. Irodalom és medialitás

Olvasmányjegyzék a tárgyalt témákhoz

Kötelező szakirodalom:

Roland Barthes: *A szerző halála*. In. Uő: *A szöveg öröme*, Bp., 1995. 50-55.

Roland Barthes: *Az olvasásról*. i.m.56-66.

Roland Barthes: *A múltól a szöveg felé*. im. 67-74.

Roland Barthes: *A szöveg öröme*. im. 75–116.

Kötelező:

Előszó. *Az esztétikai tudat absztrakciójának bírálata. A műalkotás ontológiája és ennek hermeneutikai jelentősége. A hermeneutika tapasztalat elméletének alapvonalai*. Hans-Georg Gadamer: *Igazság és módszer*. Gondolat, Bp., 1984. 11-27., 81-88., 88-107., 191-217.

Hans Robert Jauss: *Horizontszerkezet és dialogicitás*. Uő: *Recepcióelmélet –*

PÁZMÁNY

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar

Doktori és Habilitációs Iroda

Intézményi azonosító: FI79633
1088 Budapest, Mikszáth tér 1.

esztétikai tapasztalat – irodalmi hermeneutika, Bp., 1999, 271–319.

Hans Robert Jauss: *Az esztétikai élvezet és a poieszisz, aisztheszisz és katharszisz alaptapasztalatai*. In Uő: *Recepcióelmélet-esztétikai tapasztalat-irodalmi hermeneutika*. Bp., 1997. 158-178.

Jacques Derrida: *A struktúra, a jel és a játék az embertudományok diskurzusában*. Helikon, 1994/1-2..21-35.p. (A szöveg megtalálható az *Olvasáselméletek*. Szerk. Dobos István, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó, 2000. című kötetben.)

Jacques Derrida: *Platón patikája* In Uő: *Disszemináció*, ford. Boros János, Csordás Gábor, Orbán Jolán, Pécs, Jelenkor, 1995.

François Nault, *Derrida et la théologie. Dire Dieu après la déconstruction*, Paris, Cerf, 2000.

Jacques Derrida, *Mal d'Archive. Une impression freudienne*, Paris, Galilée, coll. «Incises», 1995.

Jacques Derrida, *Psyché. Invention de l'autre*, Paris, Galilée, coll. «La philosophie en effet», 1987.

Sigmund Freud: *Das Interesse an der Psychoanalyse*. In: *Gesammelte Werke*, t. VIII, Frankfurt-am-Main, S. Fisher Verlag, p. 390.

Platón: *Phaidrosz*, Kövendi Dénes fordítását átdolgozta és jegyzetekkel ellátta Simon Attila, Budapest, Atlantisz, 2005.

Sigmund Freud, *Feljegyzések a varázsnótesztről*. Uő: *Pszichoanalízis és irodalomtudomány*, szerk. Bókay Antal, Erős Ferenc, Budapest, Filum, 1998, 285–287.

Jacques Derrida: *Freud és az írás színtere (részlet) Uo*.

Hans-Georg Gadamer: *Destrukció és dekonstrukció*, Literatura, 1991/4.

Hans-Georg Gadamer: *Szöveg és interpretáció*. In *Szöveg és interpretáció*, szerk. BACSÓ B., Bp., [é. n.], 17–91.

Paul de Man: *Szemiológia és retorika*. In Uő: *Az olvasás allegóriái*, Szeged, 1999. 13–34.

Uő: *Ellenszegülés az elméletnek*. In *Szöveg és interpretáció*, szerk. Bacsó Béla, Budapest, Cserépfalvi, é. n. (A szöveg megtalálható az *Olvasáselméletek*. Szerk. Dobos István, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó, 2000. című kötetben.)

Uő: *Mentegetőzések*. In *Az olvasás allegóriái*, 373–404.

Gerhart von Graevenitz: *Az irodalomtudomány és a kultúratudomány*. In *Intézményesség és kulturális közvetítés*, szerk. Bónus Tibor, Kelemen Pál, Molnár Gábor Tamás, Budapest, Ráció, 2005.

Clifford Geertz, *Mély játék*. Uő: *Az értelmezés hatalma*, Budapest, Osiris, 2001.

Louis A. Montrose: *A reneszánsz mint hivatás. A kultúra poétikája és politikája* In *Az újhistorizmus*, Helikon, 1998/ 1–2, 110–132.

Stephen Greenblatt: *Shakespeare és az ördögűzők*, Helikon, 1998/1–2, 85–109.

Joel Fineman: *The History of the Anecdote. Fiction and Friction*. In: *The New Historicism*, ed. H. Aram Veese, New York, Routledge, 1989, 49–77.

Walter Benjamin: *A műalkotás a technikai sokszorosíthatóság korszakában*, W. B., *Kommentár és prófécia*, Budapest, Gondolat, 1969, 301–334. (referátum: Sárossy Péter)

K. Ludwig Pfeiffer: *A mediális és az imaginárius*, Budapest, Magyar Műhely – Ráció, 2005, 19–58.

Kulcsár Szabó Ernő, *Az „imateriális” beiródás. Az esztétikai tapasztalat medialitásának kérdéséhez*. In Uő: *Szöveg – medialitás – filológia*, Budapest, Akadémiai, 2004, 50–71.

Ajánlott szakirodalom:

Andrew Bennett: *The 'Death' of the Author*. Uő: *The Author*, London/New York, Routledge, 2005 (The New Critical Idiom), 9–29.

Michel Foucault: *Mi a szerző?* Világosság. 1981.7. 26-35.

Paul Ricoeur: *Mi a szöveg?* In. Paul Ricoeur: *Válogatott irodalomelméleti tanulmányok*. Osiris Kiadó, Budapest, 1999. 9-34.

Barthes, Roland (1993-95: 2. 491-5) *Oeuvres Complètes*, ed. Éric Marty, 3 vols, Paris, Edition du Seuil. The essay is available in English in such anthologies as Burke, Sean (ed.) (1995) *Authorship: From Plato to Postmodernism: A Reader*, Edinburgh University Press, pp.125-130., and Irwin, William (ed.) (2002) *The Death and Resurrection of the Author?*, Westport, Conn., Greenwood Press.

PÁZMÁNY

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar

Doktori és Habilitációs Iroda

Intézményi azonosító: FI79633
1088 Budapest, Mikszáth tér 1.

- Barthes, Roland (1974) *SZ*, trans. Richard Miller, London, Cape., Barthes, Roland (1979) 'From Work to Text', in Josué V. Harari (ed.) *Textual Strategies: Perspectives in Post-Structuralist Criticism*, London, Methuen, pp. 73-81. Barthes, Roland (1981) 'Theory of the Text', in Robert Young (ed.) *Untying the Text: A Poststructuralist Reader*, London, Routledge and Kegan Paul, pp. 31-47., Foucault, Michel (1979) 'What is an Author?', in Josué V. Harari (ed.) *Textual Strategies: Perspectives in Post-Structuralist Criticism*, London, Methuen, pp. 141-60.
- A hermeneutika ontológiai fordulata a nyelv vezérfonalát követve.* Hans-Georg Gadamer: *Igazság és módszer.* Gondolat, Bp., 1984. 269-340.
- Martin Heidegger: *Lét és idő.* Gondolat, Bp., 5-87., Ötödik fejezet. *A jelenvaló-lét mint megértés. Megértés és értelmezés. A kijelentés mint az értelmezés származékos módusza. Jelenvaló-lét és beszéd. A nyelv.* 281- 314.
- Ram Adhar Mall: *Hans-Georg Gadamer Hermeneutik interkulturell gelesen.* Nordhausen: Bautz, 2005.
- Jean Grondin: *Hans-Georg Gadamer: Eine Biographie*, Tübingen, Mohr, 1999. *Dimensionen des Hermeneutischen. Heidegger und Gadamer*, hrsg. von Günter Figal und Hans-Helmuth Gander, Frankfurt am Main, 2005.
- Hans Robert Jauss: *Egy posztmodern esztétika védelmében. in. uő: Recepcióelmélet-esztétikai tapasztalat-irodalmi hermeneutika.* Bp., 1997., 236-271.
- Paul de Man: *Bevezetés.* In Hans-Robert Jauss: *Recepcióelmélet-esztétikai tapasztalat-irodalmi hermeneutika.* Osiris. Bp., 1997. 407-430.p.
- R. Galle: Zur Kafka-Rezeption, In K.-M. Bogdal (Hg.): *Neue Literaturtheorien in der Praxis*, Opladen 1993, S. 115-139.
- J. E. Müller: *Literaturwissenschaftliche Rezeptions- und Handlungstheorien*, in: K.-M. Bogdal (Hg.): *Neue Literaturtheorien. Eine Einführung*, Opladen 1990, S. 176-200.
- P. V. Zima: *Literarische Ästhetik*, Tübingen 1995.
- Elektronikus online formában az alábbi szövegek részletei olvashatók:
- Lernout, Geert: *Reception Theory (Second Edition 2005)*
- Darby, David: *Asher, Evelyn W. , Ellis, John M. German Theory and Criticism: 5. 1968 and After (Second Edition 2005)*
- Armstrong, Paul B.: *Phenomenology (Second Edition 2005)*
- Gillies, Steven: *German Theory and Criticism: 2. Romanticism (Second Edition 2005)*
- Russo, John Paul: *Historical Theory and Criticism (Second Edition 2005)*
- Goldstein, Philip: *Reader-Response Theory and Criticism (Second Edition 2005)*
- Manola Antonioli [dir.], *Abécédaire de Jacques Derrida*, Sils Maria, 2007. Marc Goldschmit : *Jacques Derrida, une introduction*, Pocket, 2003.
- Jacques Derrida: *Két kérdés aláírásokat értelmezve*, Literatura, 1991/4.
- Dialogue and Deconstruction: The Gadamer-Derrida Encounter.* (Suny Series in Contemporary Continental Philosophy.) By [Diane P. Michelfelder](#) (Editor), [Richard E. Palmer](#) (Editor) In:
- Elektronikus online formában az alábbi művek részletei olvashatók:
- Jacques Derrida: *Béliers. Le dialogue ininterrompu: entre deux infinis, le poème*, Paris, Galilée, 2003.
- Comme il avait raison! Mon Cicérone Hans-Georg Gadamer. Jacques Derrida. Frankfurter Allgemeine Zeitung, 23 mars 2002. [Traduction parue dans G. Leroux, C. Lévesque et G. Michaud (Dir.), « Il y aura ce jour... ». À la mémoire de Jacques Derrida, Montréal, À l'impossible, 2005. 53-56].
- H.-G. Gadamer, « Dialogues de Capri », dans J. Derrida et G. Vattimo (dir.), *La religion. Séminaire de Capri sous la direction de Jacques Derrida et G. Vattimo*, Paris, Éditions du Seuil, 1996, p. 227-228.
- Hans-Georg Gadamer: *Wer bin Ich und wer bist Du?*, Frankfurt am Main, Suhrkamp Verlag, 1973.
- Kulcsár Szabó Zoltán: *Tetten érhetetlen szavak. Nyelv és történelem Paul de Mannál.* Ráció Kiadó, 2007.
- On Paul de Man. By Rodolphe Gasche. Cambridge, MA, and London: Harvard University Press. 1998.
- Norris, Christopher. *Paul de Man: Deconstruction and the Critique of Aesthetic Ideology* . New York & London: Routledge, 1988.
- Cathy Caruth and Deborah Esch (eds.), *Critical Encounters: Reference and Responsibility in Deconstructive Writing.*
- Jacques Derrida: *Le ruban de machine à écrire. Uő: Papier Machine*, Paris, Galilée 2001 (Uő: *Typewriter Ribbon*. In. *Material Events*, eds. Tom Cohen, Barbara Cohen, J. Hillis Miller, Andrzej Warminski, Minneapolis, Minnesota UP, 2001. Uő: *Without Alibi*, Stanford, Stanford UP, 2002.
- Elektronikus online formában az alábbi szövegek részletei olvashatók:
- Chase, Cynthia: *De Man, Paul (Second Edition 2005)*

PÁZMÁNY

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar

Doktori és Habilitációs Iroda

Intézményi azonosító: FI79633
1088 Budapest, Mikszáth tér 1.

- Plug, Jan: *Deconstruction: 2. The 1980s and After* (Second Edition 2005)
- Rapaport, Herman: *French Theory and Criticism: 6. 1968 and After* (Second Edition 2005)
- Dillon, George L.: *Rhetoric* (Second Edition 2005)
- Előszó. In *Intézményesség és kulturális közvetítés*, szerk. Bónus Tibor, Kelemen Pál, Molnár Gábor Tamás, Budapest, Ráció, 2005.
- Vincent Crapanzano: *Hermész dilemmája*, Helikon, 1999/4.
- H.Aram Veese: *The New Historicism*. in. *The New Historicism*. , ed. H.Aram Veese, New York, Routledge, 1994. Bevezető tanulmány
- Jan R. Veenstra: *The New Historicism of Stephen Greenblatt: On the Poetics of Culture and the Interpretation of Shakespeare*, History and Theory, October 1995.
- Frank Lentricchia: *Foucault's Legacy: A New Historicism?* In: *The New Historicism*, ed. H. Aram Veese, New York, Routledge, 1989. 231-243.
- Gayatri Chakravorty Spivak: *The New Historicism: Political Commitment and the Postmodern Critic*. In: *The New Historicism*, ed. H. Aram Veese, New York, Routledge, 1989. 277-293.
- Jane Tompkins: *Sentimental Power: Uncle Tom's Cabin and the Politics of Literary History*. in. *The New Historicism*. , ed. H.Aram Veese, New York, Routledge, 1994.206-229.
- Oliver Jahraus: Die Medialität der Literatur und die medientheoretischen Implikationen der Literaturtheorie.
- Friedrich W. Block: Beobachtung des "Ich". Zum Zusammenhang von Subjektivität und Medien am Beispiel experimenteller Poesie. Aisthesis Verlag, Bielefeld 1999. 343.
- Sigrid Schade / Georg Christoph Tholen (Hg.): Konfigurationen. Zwischen Kunst und Medien. Wilhelm Fink Verlag, München 1999. 544.

Budapest, 2023. március 1-én

Dobos István